

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 12 maart 2019

Portefeuillehouder(s): Wethouder De Weger

Portefeuille(s): Ruimtelijke Ordening

Contactpersoon: R.B.H. Beumers

Tel.nr.: 8751

E-mailadres: beumers.r@woerden.nl

Onderwerp:

Omgevingsagenda Woerden

Samenvatting:

Wij stellen uw raad voor om de Omgevingsagenda Woerden vast te stellen. In deze Omgevingsagenda staan grote ruimtelijke opgaven tot 2040 benoemd waarvoor richting moet worden bepaald. De eerste stap voor de uitvoering van de Omgevingsagenda zal de bepaling van de gewenste Woerdense identiteit zijn, om vervolgens met een integrale benadering te kiezen voor oplossingen, het creëren van kansen en het omgaan met dilemma's.

De Omgevingsagenda vormt een opmaat voor de op te stellen Omgevingsvisie (Omgevingswet), maar biedt ook houvast voor de positionering van de gemeente Woerden ten opzichte van de nationale, provinciale en regionale ruimtelijke planvorming, die op dit moment gaande is, en het geheel van regionale samenwerkingsverbanden.

Gevraagd besluit:

1. De Omgevingsagenda Woerden 2040 vast te stellen.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Op 1 november 2018 is de [Motie Omgevingsagenda Woerden](#) aangenomen. In de motie wordt het College verzocht om een korte en krachtige Omgevingsagenda van Woerden te maken en deze voor te leggen bij de raad. Deze Omgevingsagenda moet actief uitgedragen worden naar de inwoners van Woerden, regiegemeenten, de provincie, het Rijk. Met deze Omgevingsagenda wordt bovendien de eerste stap gezet in de ontwikkeling van het evaluatiekader van de regionale samenwerking.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

De Omgevingsagenda is ambtelijk voorbereid. Snelheid is nodig omdat in regionaal en provinciaal verband nu visie op de diverse thema's wordt ontwikkeld. Om de eigen positie te bepalen ten opzichte van deze ontwikkelingen en samenwerking in de regio, is een korte doorlooptijd vereist.

Tegelijkertijd is deze Omgevingsagenda van Woerden de opmaat voor de komende participatie met

inwoners en ondernemers. Bepaling van de gewenste toekomstige gemeentelijke identiteit en de daarna volgende nadere uitwerking van diverse vraagstukken zijn opgaves waarvoor draagvlak en input van inwoners en ondernemers nodig is. Hiervoor zal in het kader van de op te stellen omgevingsvisie een participatietraject worden ingezet.

Samenwerking met andere gemeenten

Van belang is om eerst zelf goed te weten waar de gemeente naar toe wil. In het kader van regionale samenwerking kunnen gezamenlijke dilemma's of kansen vervolgens gezamenlijk worden opgepakt. Het evaluatiekader regionale samenwerking, waarvan een lobbyagenda de laatste stap is, moet hier houvast gaan bieden.

Wat willen we bereiken?

Met de Omgevingsagenda Woerden worden de voorziene grote ruimtelijke opgaven tot 2040 geagendeerd. Met een integraal overzicht kan tot een keuze worden gekomen welke toekomstige richting op gegaan wordt.

Wat gaan we daarvoor doen?

De vraagstukken op de Omgevingsagenda worden aangekaart en besproken met de verschillende betrokkenen in het gebied. Ook wordt inzicht wordt gegeven in de diverse gemeentelijke beleidsproducten die nog verwacht worden. De vraagstukken voor de gemeente Woerden worden ook ingebracht bij betrokken omliggende gemeenten, de Provincie, ministeries en de regionale overlegtafels (o.a. de U10, U16). Met inbreng en inzet van alle partijen die een rol hebben in het vraagstuk worden concrete oplossingsrichtingen voorbereid. Deze worden vertaald in de relevante plannen zoals de omgevingsvisie, de omgevingsplannen, maar ook in de regionaal tot stand te komen afspraken en visies zoals bijv. de Regionale energiestrategie (RES), de provinciale Omgevingsvisie (POVI) en de Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard (ROL).

Argumenten

1.1 De Omgevingsagenda biedt integraal overzicht van grote ruimtelijke opgaves

Door agendering van grote ruimtelijke opgaves kunnen keuzes gemaakt worden voor de toekomstvisie van de gemeente Woerden.

1.2. De Omgevingsagenda is nodig voor regionale positionering

Op dit moment zijn veel ruimtelijke processen gaande in regionaal en provinciaal verband. Hierbij zijn processen op bepaalde thema's gaande, zoals de Regionale Energie Strategie, evenals integrale visies zoals de Regionale Omgevingsvisie Lopikerwaard en de Provinciale Omgevingsvisie. Het is belangrijk om als gemeente Woerden een duidelijke positie in te nemen bij deze visies.

1.3. De Omgevingsagenda is opmaat voor de omgevingsvisie

Tegelijkertijd moet in het kader van de Omgevingswet een Omgevingsvisie gemaakt worden. De agenda geeft inzicht in vraagstukken die zich in de toekomst naar verwachting voor gaan doen en waar in de omgevingsvisie uitspraken gedaan moeten worden.

Kantttekeningen, risico's en alternatieven

1.1. Sociale opgaves zijn niet verkend

Er zijn in de gemeente Woerden ook sociale opgaves. De ruimtelijke opgaves kunnen en zullen niet zonder meer ingevuld kunnen worden zonder de sociale component. Bij ruimtelijke keuzes zal ook stil gestaan moeten worden bij sociale vraagstukken.

1.2 Integrale keuzes kosten tijd

De keuze om de eigen identiteit en richting te bepalen voor de opgaves kan meer tijd kosten dan beschikbaar is binnen de tijdspaden van de regionale visies.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Het bepalen van de gemeentelijke identiteit en de integrale aanpak van vraagstukken zal in het kader van de omgevingsvisie worden opgepakt. Hiervoor is dekking beschikbaar vanuit bestaande middelen voor de Omgevingswet.

Communicatie

Het is belangrijk om de toekomstige opgaves duidelijk kenbaar te maken bij de inwoners, bedrijven en stakeholders. Met hen moet de identiteit bepaald worden voor een goed draagvlak en kan verder richting worden bepaald voor de specifieke ruimtelijke opgaven.

Vervolgproces

De Omgevingsagenda is het vertrekpunt voor diverse ruimtelijk-strategische planvormingstrajecten die binnen de gemeente, de provincie en in de regio al gaande zijn (onder andere de Provinciale Omgevingsvisie (POVI), de regionale energiestrategie (RES) en de Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard (ROL). De Omgevingsagenda zal ook worden gebruikt voor het bepalen van de regionale samenwerkingsstrategie en de lobbyagenda (najaar 2019).

In de route naar de gemeentelijke omgevingsvisie moet de gewenste gemeentelijke identiteit worden bepaald. Voor deze bepaling zal participatie van inwoners, bedrijven en andere betrokkenen nodig zijn.

Bevoegdheid raad:

De bevoegdheid van de raad voor het vaststellen van deze agenda ligt besloten in de artikelen 108 en 147 van de Gemeentewet.

Bijlagen:

Raadsbesluit : (19R.00183)
Omgevingsagenda Woerden 2040: (19.005534)

De indiener: College van burgemeester en wethouders

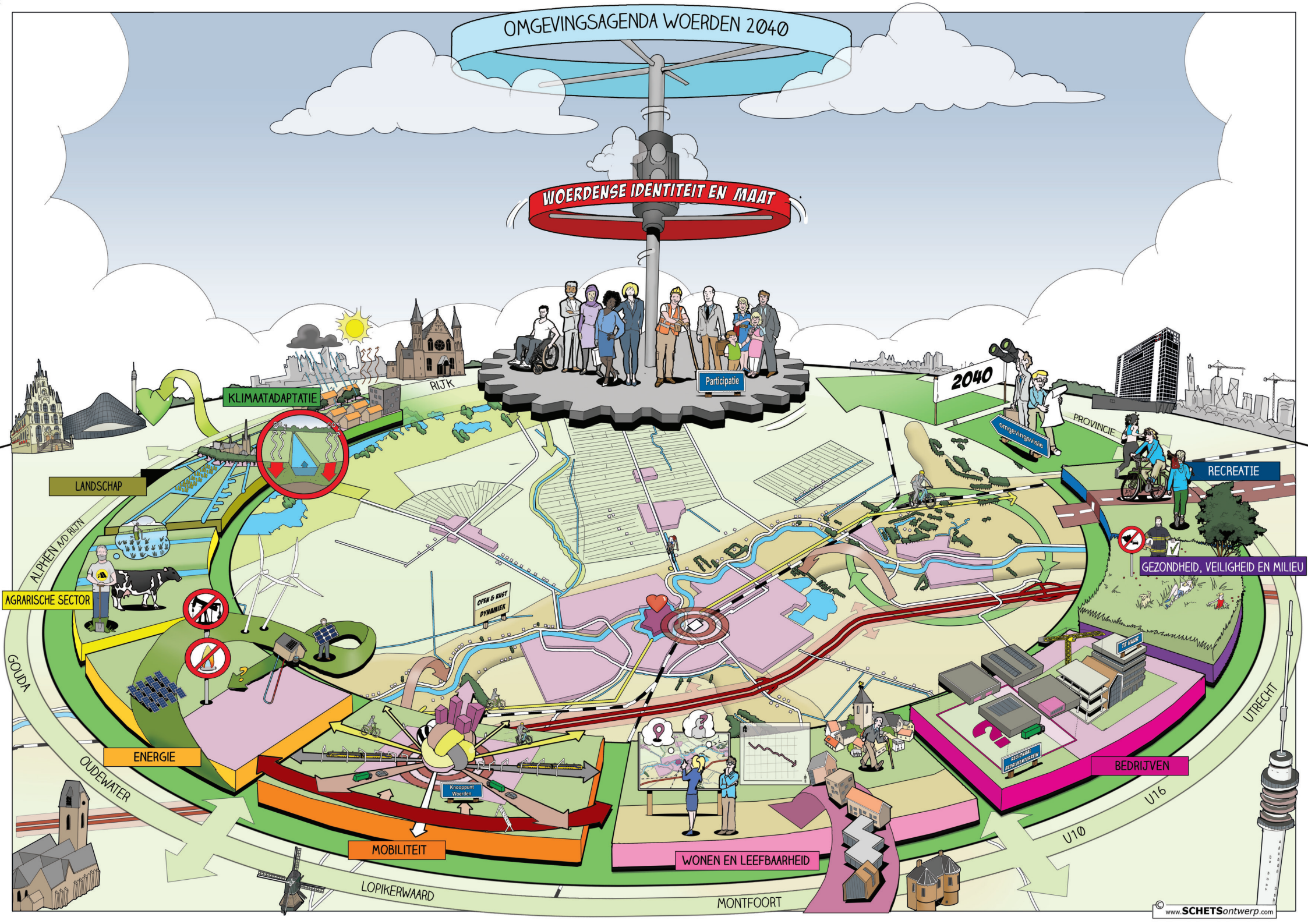
De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

V.J.H. Molkenboer

WOERDENSE IDENTITEIT EN MAAT

Identiteit

Hier begint het

Om strategische ruimtelijke keuzes op de lange termijn te maken is het van belang eerst de identiteit en de Woerdense maat van de gemeente vast te stellen. Hiermee wordt bepaald welke identiteitswaarden behouden of versterkt moeten worden en anderzijds vormt de identiteit het kompas om concrete keuzes te maken voor nieuwe ontwikkelingen. Vastgesteld moet worden wat het onderscheidende vermogen van Woerden is. De centrale ligging van de gemeente, het open landschap en de goede bereikbaarheid zijn belangrijke elementen van dit vermogen. Het vaststellen van deze identiteit vormt de uitgangspositie van de positionering van Woerden in de regio, de provincie en ook in relatie tot de opgaven vanuit het Rijk.

Uitdaging

Onderzoek en leg vast wat de identiteit van Woerden is. Stel ook de Woerdense maat vast als raad in samenspraak met bestuur, inwoners, ondernemers en andere stakeholders. Gebruik daarbij de jaarlijkse rapportage de Staat van Woerden. De Woerdense identiteit vormt na de Omgevingsagenda de tweede bouwsteen van de Omgevingsvisie.

Landschap

Situatie

De ruimtelijke kwaliteit van de kernen hangt samen met de kwaliteit van het omliggende landschap. Het open veenweidelandschap zorgt voor rust en ruimte en is samen met de compacte en meer verdichte Rijnlandzone onlosmakelijk verbonden met Woerden. Het cultuurlandschap wordt steeds meer beïnvloed door ruimtelijke ontwikkelingen, waardoor het behoud van de landschappelijke waarden onder druk staat. Ook hebben klimaatverandering en bodemdaling invloed op de toekomst van het landschap.

Opgave

De landschappelijke waarden vormen een belangrijk uitgangspunt voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Beoordeel de verschillende gebieden en landschappen daarom eerst op landschapswaarde. Neem de samenhang met natuur, landbouw en beleefbaar groen mee in deze beoordeling. Benoem enerzijds welke landschappen en gebieden beschermd moeten worden en anderzijds op welke manier het landschap versterkt kan worden. Stel vanuit de landschapswaarden randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Woerdens product in ontwikkeling

Cultuurhistorische Waarden Kaart (CHWK)

Omgevingsplan Landelijk gebied Woerden-Kamerik-Zegveld

Wonen en leefbaarheid

Situatie

Het aantal huishoudens in Woerden zal blijven toenemen door de demografische groei en een verdere afname van het aantal personen per huishouden. Dit betekent een woningbouwopgave van 200-300 woningen per jaar tot 2040. Deze opgave kan slechts gedeeltelijk worden voorzien binnen de huidige capaciteit. Na 2030 is er aanvullende plancapaciteit nodig als we aan de woningbouwbehoefte willen voldoen. Naast de lokale behoefte, kan Woerden mogelijkerwijs voorzien in de regionale woningbehoefte rondom Utrecht en de Randstad. Om aan de vraag te voldoen zijn locaties nodig buiten de bestaande rode contour. De vitaliteit van de kernen Kamerik, Kanis en Zegveld staat de onder druk als gevolg van de beperkte bouw mogelijkheden vanuit provinciaal beleid en de slappe veenbodem.

Opgave

Bepaal in welke mate Woerden aan de lokale en regionale woningbouwbehoefte wil en kan voldoen, waarbij het behouden van de Woerdense maat van groot belang is. Houdt daarbij de kaders tegen het licht over bebouwingsdichtheden en mogelijk de rode contour. Hoe hoger de gekozen dichtheid, des te minder gebouwd hoeft te worden buiten het bestaande stedelijke gebied. Hier staat tegenover dat een hogere bebouwingsdichtheid zal zorgen voor een meer stedelijk karakter van Woerden. Voor het landelijke gebied zal woningbouw nodig zijn voor het op peil houden van de vitaliteit.

Woerdens product in ontwikkeling

Woonvisie

Bedrijven

Situatie

Woerden heeft veel lokaal gewortelde en bij de gemeenschap betrokken bedrijven, met name MKB bedrijven. Deze zorgen voor veel lokale werkgelegenheid. Op korte termijn is er een urgente ruimtevraag voor extra bedrijventerrein van circa 6 tot 9 hectare. Deze vraag wordt ook wel aangeduid als 'schuifruimte'. Voor de middellange/ lange termijn tot 2040 wordt een extra vraag verwacht van circa 7 tot 10 hectare. Ook moet ruimte worden geboden aan nieuwe vormen van hoogwaardig innovatieve werkgelegenheid. De ontwikkelgebieden nabij het station (Middelland Noord, Snellerpoort, Poort van Woerden) bieden kansen om deze vorm van werkgelegenheid te faciliteren.

Er is sprake van een mismatch ten aanzien van de kantoren in Woerden. Een groot deel van de leegstaande kantoren op Middelland voldoen niet aan de marktvraag. Functiemenging is hier wenselijk; transformatie naar woningbouw is mogelijk gemaakt. Middelland-Zuid willen we behouden als werkgebied, waarbij modernisering van het vastgoed wenselijk is. Naast de ontwikkelingen op Middelland moeten we gezien de marktvraag oog hebben voor nieuw te ontwikkelen kantoorlocaties. De retailvoorzieningen in zowel de binnenstad als in de wijkcentra en de verschillende dorpscentra dienen op peil gehouden te worden in relatie tot de bevolkingsgroei.

Opgave

Onderzoek mogelijke locaties voor bedrijven(terreinen) voor middellange / lange termijn in regionaal verband. Gezien de schaarse ruimte is het verdichten van werklocaties een opgave (meer werkgelegenheid per hectare). Het nastreven van een herkenbaar lokaal economisch profiel is hiervoor een middel. Denk bijvoorbeeld aan het profileren op maakindustrie. Het verbinden van traditionele en innovatieve maakindustrie is hierbij een belangrijke uitdaging. Onderzoek mogelijkheden om wonen en werken naast elkaar mogelijk te maken in het stationsgebied (Poort van Woerden). Bepaal in welke mate Woerden aan de lokale- en regionale vraag naar kantoorruimte wil voldoen. Stem retailbeleid af op de te verwachten bevolkingsgroei.

Woerdens product in ontwikkeling

Herstructureringsplannen bedrijventerreinen en schuifruimte

-

Energie

Situatie

De gemeente Woerden heeft een grote energieopgave door de doelstelling om in 2030 CO2 neutraal te zijn. De energietransitie zal naar verwachting veel impact hebben voor inwoners en bedrijven. De verschillende toepasbare technieken om in de energiebehoefte van de gemeente te voorzien zijn nog niet geheel verkend. Verder zullen bestaande technieken komende jaren naar verwachting sterk worden verbeterd.

Opgave

Onderzoek alle duurzame oplossingen voor het energievraagstuk van Woerden. Verken bij nieuwe ontwikkelingen als eerste energievoorzieningen die in de directe omgeving mogelijk zijn. Olie- en gaswinning zijn geen optie. Ontwikkel een afwegingskader voor grootschalige energieopwekking, waarbij alternatieven voor fossiele brandstoffen zoals biomassa, geothermie, zonne-energie en windenergie worden onderzocht. Daarin worden de verschillende technieken op toepasbaarheid en wenselijkheid beoordeeld. Neem de ruimtelijke impact die de verschillende opties maken nadrukkelijk mee.

Woerdens product in ontwikkeling

Startnotie Gemeentelijke Warmtevisie

Startnotitie Afwegingskader Grootschalige Energieopwekking

Agrarische sector

Situatie

De landbouw- en veeteelt sector treedt op als beheerder van het landschap en is daarmee belangrijk voor het behoud hiervan. Als gevolg van de bodemdaling en te verwachte verandering in het beleid van onder andere de waterschappen is het huidige agrarische gebruik van het veenweidegebied rond 2040 niet meer te handhaven. Er zullen nieuwe verdienmodellen ontstaan en tevens ander activiteiten plaats gaan vinden in het buitengebied, met gevolgen voor het agrarisch landschap.

Opgave

Als gevolg van de bodemdaling is in de toekomst een deel van het areaal in het landelijk gebied niet op de huidige manier te benutten voor agrarische activiteiten. Het combineren van functies en het perspectief bieden aan functieverandering is daarom een opgave die op het landelijk gebied afkomt. Stimuleer en faciliteer nieuwe ontwikkelingen in samenwerking met andere overheden en de ondernemers. Onderzoek en benut de kansen voor het combineren van verschillende functies in het veenweidegebied zoals natuur, energie en nieuwe vormen van agrarisch ondernemen.

Woerdens product in ontwikkeling

Omgevingsplan Landelijk gebied Woerden-Kamerik-Zegveld

Mobiliteit

Situatie

Treinverbindingen naar de grote steden in de Randstad en een ligging aan de A12 maakt dat de gemeente goed verbonden is met de regio en de rest van Nederland. De doorstroming op de A12 zal zonder maatregelen in de toekomst niet meer vanzelfsprekend zijn. Landelijk is dit als knelpunt vastgesteld waardoor of een uitbreiding of het realiseren van een parallelwegenstructuur aan de orde zal zijn. Woningbouwontwikkelingen zoals Middelland-Noord en Snellerpoort en het ontwikkelen van bedrijventerreinen leiden tot een toename van het aantal verkeersbewegingen. Het spoor zal een grotere rol gaan spelen gezien de locatie vlakbij de stad Utrecht en de verwachte toename van het aantal treinen op het tracé. Met het project Poort van Woerden wordt ingezet voor de hoogwaardige aansluiting tussen fietsverkeer en OV. Woerden leent zich als compacte stad bij uitstek voor extra inzet op de fiets.

Opgave

Bereikbaarheid is een onderscheidende kwaliteit van de gemeente en maakt dat Woerden voor veel inwoners en ondernemers een aantrekkelijke locatie is. Zorg daarom dat Woerden goed bereikbaar blijft. Ontwikkel een verkeersvisie waarin ingegaan wordt op de toekomstbestendige mobiliteit van de gemeente en houdt rekening met technologische ontwikkelingen en nieuwe mobiliteitsconcepten.

Woerdens product in ontwikkeling

Strategienota Verkeersvisie 2030

Recreatie

Situatie

Als gevolg van de toename van het aantal inwoners en de toenemende vrije tijd groeit de behoefte aan kwalitatief goede recreatievoorzieningen. Het gaat daarbij om groene uitloopgebieden en parken met wandel- en fietspaden binnen een straal van circa 5 kilometer om in de verschillende woongebieden. Daarnaast is sprake van toename van de vraag naar unieke en bijzondere overnachtingslocaties in het Groene Hart en naar georganiseerde sport- en spelvoorzieningen. Met name rondom Woerden-West en Harmelen is sprake een hoge (verstedelijkings-) druk op de groene uitloopgebieden. Naast de lokale vraag naar recreatievoorzieningen speelt ook de vraag vanuit de groeiende Utrechtse stedelijke regio. Huidige recreatiemogelijkheden zijn kwalitatief niet toereikend en onvoldoende met elkaar verbonden. Het landelijk gebied (Zegveld en Kamerik) biedt meer mogelijkheden voor recreatief medegebruik van het agrarisch gebied.

Opgave

De opgave betreft het verbeteren van de recreatieve uitloopmogelijkheden door een verbetering van bestaande recreatiegebieden, parken en recreatieve infrastructuur. Ontwikkel daarom een visie waarbij kwaliteiten van bestaande recreatiemogelijkheden worden gewaardeerd en welke recreatieve aanvullingen nodig zijn. Onderzoek en benut combinatiekansen van recreatievoorzieningen met andere opgaven in het landelijke gebied.

Woerdens product in ontwikkeling

-

Klimaatadaptatie

Situatie

Het klimaat verandert en dit leidt tot onder meer hittestress in de bebouwde omgeving en langdurige droogte die de bodemdaling zal versnellen. Ook zullen hevige regenbuien vaker voorkomen. De huidige bebouwde omgeving is niet uitgerust op het verwerken van deze klimaateffecten.

Opgave

Houdt bij de keuze van nieuwe gebieden en inrichting van nieuwe en bestaande gebieden rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Neem maatregelen mee in het ontwerp en de ontwikkeling van deze gebieden. Vergroening van het bebouwde gebied is nodig. Ontwikkel kaders waardoor nieuwe ontwikkelingen zoals het aanleggen van een woonwijk of bedrijventerrein altijd klimaat adaptief zullen ontwikkeld.

Woerdens product in ontwikkeling

-

Gezondheid, veiligheid en milieu

Situatie

Om een aangenaam en veilig leefklimaat voor mens en natuur te borgen is het van belang rekening te houden met een veelvoud aan gezondheids-, veiligheids- en milieuaspecten. Als gevolg van de implementatie van de Omgevingswet zal veel wet- en regelgeving op deze gebieden gedecentraliseerd worden zodat de gemeente maatwerk kan leveren. Mede daarom is het van belang in deze Omgevingsagenda en later ook Omgevingsvisie bewust te zijn van de gewenste leefomgevingskwaliteit op het gebied van gezondheid en milieu.

Opgave

Bij alle thema's en ontwikkelingen zijn gezondheid, veiligheid en milieu belangrijke aspecten. Stel daarom de gewenste leefomgevingskwaliteit vast en maak een afweging te maken tussen de verschillende belangen. Geef deze integrale afweging een nadrukkelijke plaats in de Omgevingsvisie van Woerden.

Woerdens product in ontwikkeling

Omgevingsvisie

Integrale benadering

Om een goede afweging te kunnen maken voor invulling van de diverse opgaven is een integrale benadering nodig. Hierbij zullen de identiteit van Woerden en de onderscheidende kwaliteiten van de verschillende gebieden als kompas moeten dienen. Verkenning van onderlinge samenhang, meekoppelkansen en het stapelen of combinaties kunnen zorgen voor een efficiënte en zorgvuldige inpassing van de opgaves. Elk gebied zal dilemma's en kansen kennen vanuit de verschillende thema's. Door bij keuzes ook in te spelen op nieuwe technologieën, trends en economische ontwikkelingen wordt ingezet op de toekomst. Uiteraard zullen keuzes niet zonder meer mogelijk zijn zonder een goede participatie met betrokkenen en zal ook afgestemd moeten worden met provincie Utrecht en regiogemeenten. Door een heldere richting te bepalen staat de gemeente ook provinciaal en in regionaal verband sterk.

Bovenlokale beleidsontwikkeling

Overheden	Klimaat adaptatie	Landschap	Agrarische sector	Energie	Mobiliteit	Wonen	Bedrijven	Gezondheid	Recreatie	Toelichting In deze tabel is opgenomen welke overheidsinstanties beleid aan het ontwikkelen zijn, welke invloed heeft op de verschillende omgevingsthema's. Verticaal is af te lezen welke overheidspartijen en documenten relevant zijn. Horizontaal is te zien op welk omgevingsthema het invloed heeft. Tot slot is aan de rechteronderzijde af te lezen welke overheid of samenwerkingstafel initiatiefnemer is van het betreffende beleid.	
Rijksoverheid											
Provincie Utrecht											
Waterschap / hoogheemraadschap HDSR											
Recreatieschap SGL (RMN provincie)											
Prorail/NS											
Utrecht-West (provincie)											
Beleid										INITIATIEF	TAFEL
Novi										Rijk	
Povi										Provincie Utrecht	
REP											U10
RES											U16
U-ned										Rijk	U10
Toekomstbeeld OV										Rijk en regio	
Regionale fietsvisie 2.0										U10	U10
Programma herstructurering bedrijventerreinen										Woerden	
Omgevingsvisie										Woerden	
Omgevingsplan Landelijk gebied										Woerden	
Verkeer- en vervoersplan										Woerden	
Omgevingsvisie Lopikerwaard											Lopikerwaard-gemeenten
Regiodeal bodemdaling										Rijk, regiodeal gemeenten	
Regiodeal gezond stedelijk leven										Rijk, regiodeal gemeenten	
Regiodeal woningbouw										Rijk, regiodeal gemeenten	
Perspectief Groene Hart										gebiedscommissie Utrecht West	

Agendapunt:

Onderwerp: Omgevingsagenda Woerden

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 12 maart 2019 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;
artikel 108, 147

b e s l u i t:

1. De Omgevingsagenda Woerden 2040 vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn
openbare vergadering, gehouden op

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer
